

ບົດລາຍງານຜົນກອງປະຊຸມ
 ກຸ່ມກັບ
 ການພັດທະນາຢາງພາລາ ໃນ
 ສປປ ລາວ
 ຈັດຂຶ້ນທີ່
 ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, 9 - 11/5/2006

1. ພາກສະເໜີ

ກອງປະຊຸມກ່ຽວກັບການພັດທະນາ ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວນີ້ ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໂດຍມີເປົ້າໝາຍລວມແນໃສ່ ເພື່ອ ຊ່ວຍໃຫ້ພະນັກງານການນຳ ແລະ ພະນັກງານວິຊາການ ໃນຂະແໜງການກະສິກຳ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບແຂວງ ໄດ້ຮູ້ຂໍ້ມູນ, ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການກ່ຽວກັບການພັດທະນາຢາງພາລາ ຈາກບັນ ດາປະເທດຕ່າງໆ ໃນພາກພື້ນອາຊີຕາເວັນອອກສຽງໃຕ້ ແລະ ອາຊີໃຕ້. ຄາດໝາຍສະເພາະຂອງກອງ ປະຊຸມ ແມ່ນເພື່ອເຮັດໃຫ້ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ສາມາດ:

1. ມີຄວາມເຂົ້າໃຈເພີ່ມຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບທ່າອ່ຽງ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາຢາງພາ ລາ ໃນ ສປປ ລາວ ກໍຄື ຢູ່ໃນພາກພື້ນ;
2. ກຳນົດໄດ້ ບັນດາທາງເລືອກທາງດ້ານວິຊາການ ເພື່ອນຳມາປັບປຸງການພັດທະນາຢາງພາລາ ຂະໜາດນ້ອຍ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ກຳນົດໄດ້ ຂົງເຂດການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການສືບຕໍ່ ໃນຕໍ່ໜ້າ;
3. ມີຄວາມເຂົ້າໃຈເພີ່ມຂຶ້ນກ່ຽວກັບປະເດັນບັນຫາຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກຳນົດເຂດປູກ ຢາງພາລາ ທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ມີຄວາມສອດຄ່ອງ ກັບເງື່ອນໄຂທາງດ້ານນິເວດກະສິກຳ;
4. ກຳນົດໄດ້ ບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ເພື່ອນຳເອົາໄປພິຈາລະນາເຂົ້າໃນການປັບປຸງນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ;

ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວ ໄດ້ດຳເນີນໄປເປັນເວລາ 3 ວັນເຕັມ, ພາຍໃຕ້ການຮ່ວມມືກັນ ລະຫວ່າງ ສະຖາ ບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ (ສຄກປ), ກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ມະຫາວິທະຍາ ໄລແຫ່ງຊາດ, ໂດຍການໃຫ້ກຽດກ່າວເປີດກອງປະຊຸມ ໂດຍ ທ່ານ ດຣ. ສຸ່ນ ສະພັງທອງ, ລັດຖະມົນ ຕົວ່າການກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ຫຼາຍກວ່າ 200 ຄົນ ຈາກທັງ ພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ ໃນພາກພື້ນ, ໃນນັ້ນ ມີຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈາກຕ່າງປະເທດ ຈຳນວນ 37 ຄົນ ທີ່ ມາຈາກ 13 ປະເທດ.

ບົດສັງລວມຫຍໍ້ກອງປະຊຸມສະບັບນີ້ ໄດ້ຂຽນຂຶ້ນເພື່ອລາຍງານກ່ຽວກັບການສັງລວມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນ ໄດ້, ລວມທັງບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະນຳລວມ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີກ່ຽວກັບການດຳເນີນການອັນຮີບດ່ວນໃນຕໍ່ ໜ້າ ເພື່ອການປັບປຸງ ແລະ ພັດທະນາຂະແໜງການຢາງພາລາ ຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ມີຄວາມກົມກຽວ ທີ່ດີຂຶ້ນ.

2. ສັງລວມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້

ກອງປະຊຸມເຫັນໄດ້ວ່າ ໃນປະຈຸບັນ ມັນຍັງມີຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຜົນຜະລິດຢາງພາລາ ແລະ ມີ ຕະຫຼາດຢາງພາລາທີ່ດີ ແລະ ມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ໃນສິບປີຂ້າງໜ້າ. ແຕ່ໄປຄຽງຄູ່ກັນນັ້ນ, ຍັງສັງ ເກດເຫັນໄດ້ວ່າ ວົງຈອນຂອງການຜະລິດ ແລະ ການຕະຫຼາດຂອງຢາງພາລາ ຍັງມີລັກສະນະບໍ່ປົກ ກະຕິ "ຂຶ້ນໆລົງໆ", ດັ່ງນັ້ນ ຊາວກະສິກອນ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີກິນໄກອັນແນ່ນອນໃດນຶ່ງ ເພື່ອຮັບ

ມີກັບການຕົກລາຄາຂອງຢາງພາລາ. ໃນສະພາວະການຕົກລາຄາຂອງຢາງພາລານີ້ ການຊຸກຍູ້ຈາກທາງພາກລັດ ນັບວ່າມີຄວາມຈຳເປັນ ເປັນຢ່າງຍິ່ງ.

ນອກຈາກນີ້ ມັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງວ່າ ບັນດາປະເທດຜະລິດຢາງພາລາ ລາຍໃຫຍ່ຂອງໂລກ (ເຊັ່ນ: ໄທ, ຫວຽດນາມ, ອິນໂດເນເຊຍ, ມາເລເຊຍ, ອິນເດຍ) ຕ່າງກໍໄດ້ຕັດສິນໃຈຢ່າງມີສະຕິ ໃຫ້ການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມແກ່ການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ. ເຫດຜົນສະເພາະ ທີ່ໃຫ້ການສິ່ງເສີມການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ຂອງແຕ່ລະປະເທດ ມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນ, ແຕ່ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວ ແມ່ນມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບນະໂຍບາຍການປະຕິຮູບທີ່ດິນ, ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂີດຂັ້ນຂອງຄວາມສົນໃຈ ໃນການປູກຢາງຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຂາດຄວາມສາມາດ ໃນການຄວບຄຸມການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດໃຫຍ່ (ນິຄົມການປູກຢາງພາລາຂະໜາດໃຫຍ່) ຂອງແຕ່ລະປະເທດ. ຕາມການລາຍງານສະພາບການປູກຢາງພາລາ ຂອງ ສປປ ລາວ ສິ່ງທີ່ເປັນໜ້າສົນໃຈກໍຄື ການຜະລິດຢາງພາລາໃນ ສປປ ລາວ ເຫັນໄດ້ຢ່າງຊັດແຈ້ງວ່າ ມີທ່າອ່ຽງທີ່ຜິດແປກໄປຈາກບົດຮຽນ ຂອງປະເທດອື່ນໆ ຄື ປະມານ 75% ຂອງການປູກຢາງທັງໝົດ ແມ່ນຂອງບໍລິສັດສຳປະທານ.

ກອງປະຊຸມຍັງສະຫຼຸບໄດ້ວ່າ ຢາງພາລາມີລັກສະນະແຕກຕ່າງກັບພືດເສດຖະກິດປະເພດອື່ນ ແລະຕ້ອງມີການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມທາງດ້ານການຈັດຕັ້ງ ກໍຄື ທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ຢ່າງແຂງແຮງ ຈາກການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນທຸກລະດັບ. ການຊຸກຍູ້ໃນລະດັບຊາດ ຄວນສ້າງຍຸດທະສາດຢ່າງຄົບວົງຈອນ ກ່ຽວກັບການຜະລິດຢາງພາລາໃນລະດັບຊາດ ທີ່ມີການປະສົມປະສານເຂົ້າກັນ ລະຫວ່າງ ດ້ານເຕັກນິກ, ການສິ່ງເສີມ, ການສະໜອງສິນເຊື້ອ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດ. ນອກຈາກນັ້ນ, ໃນທຸກໆປະເທດທີ່ຜະລິດຢາງພາລາ ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີຄະນະກະມະການປະສານງານໃນລະດັບຊາດ ເພື່ອປະສານງານກັນຢ່າງໄກ້ສິດກັບຂະແໜງການຕ່າງໆທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອຸດສາຫະກຳຢາງພາລາ. ສ່ວນຢູ່ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ຊາວກະສິກອນຈະໂຮມຕົວເຂົ້າກັນເປັນກຸ່ມ ຫຼື ລັດຖະບານໃຫ້ການຊຸກຍູ້ ໃນການສ້າງຕັ້ງກຸ່ມຜະລິດຢາງພາລາ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃນການປູກ, ການກິດເອົາຢາງ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການຕະຫຼາດຢາງພາລາ.

ຕໍ່ບັນຫາດັ່ງກ່າວ ຜູ້ຊ່ຽວຊານຫຼາຍຄົນຈາກພາກພື້ນ ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຫຼາຍຢ່າງ ກ່ອນທີ່ຈະມີການສິ່ງເສີມການຜະລິດຢາງພາລາ ຊຶ່ງສັງລວມໄດ້ດັ່ງນີ້:

- ກ່ອນຈະມີການຂະຫຍາຍການປູກຢາງພາລາ ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ມີການວາງແຜນຢ່າງລະອຽດ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງເງື່ອນໄຂຄວາມເໝາະສົມທາງດ້ານນິເວດກະສິກຳ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຕະຫຼາດ. ການວາງແຜນການລະອຽດນີ້ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະເປັນການເພີ່ມກຳໄລ ແລະ ຜົນຜະລິດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ມັນຍັງເປັນການຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບອັນບໍ່ດີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ອີກດ້ວຍ.
- ການປູກຢາງ ຄວນພິຈາລະນານຳໃຊ້ລະບົບການປູກແບບປະສົມປະສານກັບພືດອື່ນ ຫຼື ລະບົບກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ເພື່ອເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ "ຫຼີກລ້ຽງການເອົາໄຂ່ທັງໝົດເຂົ້າໄວ້ໃນກະຕ່າດຽວ". ການເຮັດແບບນີ້ຈະຊ່ວຍກະຈາຍຄວາມສ່ຽງໄພ ຈາກຄວາມບໍ່

ແນ່ນອນຂອງການຕະຫຼາດຢາງພາລາ, ທັງເປັນການຄ້າປະກັນດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການປົກປັກຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ (ດິນ, ນ້ຳ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ).

- ໃນຂະນະທີ່ ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນມີນະໂຍບາຍ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳອັນລະອຽດ ສຳລັບການລົງທຶນກ່ຽວກັບຢາງພາລາ, ຄວນສະໜອງຂໍ້ແນະນຳອັນຈະແຈ້ງ ພ້ອມທັງເງື່ອນໄຂສັນຍາການລົງທຶນທີ່ຈະແຈ້ງມີມາດຕະຖານ ເພາະວ່າການຂາດການຊື້ນຳອັນລະອຽດ ຈະພາໃຫ້ການເຊັນສັນຍາ ແລະ ການສຳປະທານທີ່ດິນໃນການປູກຢາງພາລາ ມີຜົນເສຍຕໍ່ທ່າແຮງທາງດ້ານການສ້າງລາຍຮັບຂອງປະເທດ ທັງສ້າງຄວາມບໍ່ຍຸຕິທຳທາງດ້ານເສດຖະກິດແກ່ຊາວກະສິກອນ.
- ການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ການສະໜອງສິນເຊື້ອ ແກ່ຊາວກະສິກອນລາຍຍ່ອຍ ເຫັນວ່າເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ແລະ ການສ້າງກົນໄກການສະໜອງສິນເຊື້ອ ຄວນມີການປະສົມປະສານເຂົ້າໃນແຜນການຜະລິດຢາງພາລາ ຕັ້ງແຕ່ທົ່ວທິ.

ນອກຈາກຂໍ້ມູນ ຈາກການສະເໜີປະສົບການຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຫຼາຍທ່ານ ຍັງໄດ້ບົ່ງບອກໃຫ້ເຫັນເຖິງຜົນກະທົບທີ່ມີຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຈາກການປູກແຕ່ຢາງພາລາຂະໜາດໃຫຍ່ຢ່າງດຽວ, ຜູ້ຕາງໜ້າຈາກອົງການຜູ້ໃຫ້ທຶນຈັດປະຊຸມ 2 ທ່ານ ພ້ອມທັງຜູ້ຊ່ວຍຊານອາວຸໂສ ຈາກອົງການ ICRAF ໄດ້ຍ້າໃຫ້ເຫັນເຖິງບັນຫາຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນທີ່ຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂ ກ່ຽວກັບການຂະຫຍາຍເນື້ອທີ່ການປູກຢາງພາລາທີ່ບໍ່ມີແຜນການອັນລະອຽດ ດັ່ງທີ່ສະເໜີຫຍໍ້ໃນ Box ທີ 1 ຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ເຖິງວ່າມັນຈະເປັນປະເດັນສຳຮອງກໍຕາມ, ແຕ່ວ່າ ຈຳນວນແຮງງານທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ການປູກ ແລະ ການກິດເອົາຢາງ ກໍໄດ້ຖືກຍົກຂຶ້ນມາປຶກສາຫາລືເຊັ່ນກັນ. ເນື່ອງຈາກວ່າ ສປປ ລາວ ມີຈຳນວນປະຊາກອນໜ້ອຍ ແລະ ມີກຳລັງແຮງງານໜ້ອຍ ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງເຫັນວ່າຈຳນວນແຮງງານທີ່ມີໃນປະເທດ ຈະບໍ່ພຽງພໍກັບຈຳນວນທີ່ຕ້ອງການ ຂອງການຜະລິດຢາງພາລາ ຕາມທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຄາດກະເປົ້າໝາຍໄວ້ໃນປະຈຸບັນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ປະຫວັດສາດຂອງການຜະລິດຢາງພາລາ ໃນປະເທດອື່ນໆ ໄດ້ເຕືອນໃຫ້ຮູ້ເຖິງຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມອັນບໍ່ດີ ທີ່ຈະຕາມມາກັບການອະນຸຍາດນຳເຂົ້າແຮງງານຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍຈາກຕ່າງປະເທດ ມາເຮັດວຽກ ໃນ ສປປ ລາວ.

ໃນທີ່ສຸດ, ກອງປະຊຸມຍັງເຫັນໄດ້ວ່າ ການປູກຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ຖ້າທຽບກັບປະເທດອື່ນໆ ເພາະວ່າ ສປປ ລາວ ຕົກຢູ່ນອກເຂດທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບການປູກຢາງພາລາ (ຍ້ອນວ່າ ມີຊ່ວງລະດູແລ້ງຍາວ, ເປັນເຂດສູງ ແລະ ມີອຸນຫະພູມຕ່ຳ). ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້, ແຕ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ທາງດ້ານແນວພັນ ແລະ ການປັບປຸງວຽກງານການຄຸ້ມຄອງເປັນພິເສດ.

Box ທີ 1: ຄຳເຫັນຂອງຜູ້ຕ່າງໜ້າອົງການສະໜັບສະໜູນທຶນແກ່ກອງປະຊຸມ ຕໍ່ຜົນຂອງກອງປະຊຸມ

ທ່ານ ນາງ Lisbet Bostrand, ຕ່າງໜ້າອົງການ ຊີດາ ປະຈຳ ສປປ ລາວ

ຕໍ່ຜົນການປຶກສາຫາລືຂອງກອງປະຊຸມທີ່ໄດ້ກຳນົດອອກມານີ້ ຂ້າພະເຈົ້າເຫັນວ່າ ມີລັກສະນະຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ມີຄວາມຊັດເຈນ ແລະ ມີລັກສະນະກຳນົດການດຳເນີນການ ທີ່ຈະຕ້ອງລິເລີ່ມ. ນອກນັ້ນ, ເຫັນວ່າ ມັນມີການຕິດພັນໂດຍກົງກັບຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ ເຖິງປີ 2020 ທີ່ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ໄດ້ປະກາດໄຊ້ ໃນ ເດືອນສິງຫາ ຜ່ານມານີ້. ດັ່ງນັ້ນ, ຂ້າພະເຈົ້າ ຢາກຂໍສະເໜີໃຫ້ລັດຖະບານລາວ ແລະ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ນຳເອົາບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຈາກກອງປະຊຸມນີ້ ໄປດຳເນີນການຜ່ານອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ເຊັ່ນ: ຜ່ານກອງເລຂາ ໃນຄະນະກຳມະການຮ່າງຍຸດທະສາດປ່າໄມ້, ແທນທີ່ຈະສ້າງຕັ້ງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງຮັບຜິດຊອບຂຶ້ນໃໝ່.

ນອກນັ້ນ ຍັງເຫັນວ່າ ການສະເໜີບົດຮຽນ ຈາກປະເທດອື່ນໆ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການພັດທະນາຢາງພາລາ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີນະໂຍບາຍ ແລະ ມີກົນໄກການສະໜັບສະໜູນ ອັນຈະແຈ້ງ ແລະ ສຳຄັນທີ່ສຸດ ມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີລະບົບການຈັດຕັ້ງທີ່ດີ ສຳລັບການຊຸກຍູ້ການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແທນທີ່ຈະອີງໃສ່ການໃຫ້ສຳປະທານ. ຢາງພາລາຈະສາມາດປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກຂອງລັດຖະບານທີ່ແທ້ຈິງໄດ້ນັ້ນ ກໍ່ຕໍ່ເນື້ອ ຜູ້ຜະລິດຢາງພາລາໃນເນື້ອທີ່ຂະໜາດນ້ອຍ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຜະລິດຢາງພາລາ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແບບໄດ້ຮັບຄວາມຍຸຕິທຳ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ. ນອກຈາກນັ້ນ, ພວກເຂົາເຫຼົ່ານີ້ ຄວນໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ຊ່ວຍເຫຼືອໃຫ້ຜະລິດຢາງພາລາ ໃນລະບົບກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ຄຳຂວັນທີ່ວ່າ "ການໂຮມໄຂ່ທັງໝົດເຂົ້າບັນຈຸໄວ້ໃນກະຕ່າອັນດຽວ" ແລະ ບໍ່ຄວນອີງໃສ່ນັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ແຕ່ຝ່າຍດຽວ.

ຕາມການສັງເກດຂອງພວກຂ້າພະເຈົ້າ ເຫັນວ່າ ການຜະລິດຢາງພາລາທີ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງວ່ອງໄວ ໃນ ສປປ ລາວ ໃນປະຈຸບັນນີ້ ມີທ່າອ່ຽງຂ້ອນຂ້າງທີ່ຈະດຳເນີນໄປໃນທິດທາງທີ່ກົງກັນຂ້າມກັນ. ເຫັນວ່າ ການຄວບຄຸມນັກລົງທຶນ ແລະ ການຈັດການຕ່າງໆທີ່ເປັນການກຳນົດທິດທາງອັນຈະແຈ້ງ ສຳລັບນັກລົງທຶນ ໃນ ສປປ ລາວ ຍັງມີຢູ່ໃນລະດັບຕ່ຳ. ດັ່ງນັ້ນ, ຈຶ່ງເຫັນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນອັນຮີບດ່ວນ ສຳລັບ ສປປ ລາວ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ຄວບຄຸມໂຊກສະຕາຂອງຕົນ ແລະ ຮ່ວມວຽກງານຢ່າງຕັ້ງໜ້າກັບພາກສ່ວນເອກະຊົນ ແລະ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມອື່ນໆ ສ້າງຕັ້ງຂະແໜງການພັດທະນາຢາງພາລາທີ່ມີການຈັດຕັ້ງອັນເຂັ້ມແຂງ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ທີ່ເປັນອົງການຈັດຕັ້ງສຳລັບເອື້ອອຳນວຍສ້າງຜົນປະໂຫຍດ ໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກ ແບບຍືນຍົງ.

ທ່ານ Dr. Ulrich Sabel-Koschella, ຜູ້ອຳນວຍການແຜນງານ ພັດທະນາເຂດພູດອຍ, ຈາກອົງການ GTZ

ຖ້າເບິ່ງຄືນຕາມຈຸດປະສົງແລ້ວ, ເຫັນວ່າ ກອງປະຊຸມນີ້ ມີສ່ວນຊ່ວຍສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈແກ່ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ໄດ້ໃນລະດັບສູງ. ແຕ່ສິ່ງທ້າທາຍທັງໝົດ ຈະຕົກຢູ່ໃນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດຖະບານ, ໂດຍສະເພາະ ເປັນຂອງກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ຈະນຳເອົາຜົນຂອງກອງປະຊຸມນີ້ ໄປຜັນຂະຫຍາຍ. ໃນມຸມມອງຂອງຜູ້ຕ່າງໜ້າ ຂອງອົງການ GTZ ແລ້ວ, ສິ່ງທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ສຸດ ແມ່ນການກຳນົດນະໂຍບາຍກ່ຽວກັບການພັດທະນາຢາງພາລາ ອັນຈະແຈ້ງ ໂດຍມີການສົມທົບປຶກສາຫາລື ຢ່າງກວ້າງຂວາງໃນລະດັບແຂວງ ແລະ ບັນດາຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການພັດທະນາຢາງພາລາ. ການກຳນົດນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວ ຄວນລວມເອົາ:

- ກຳນົດບັນດາທາງເລືອກ ແລະ ຮູບແບບ ສຳລັບການຜະລິດຢາງພາລາ ທີ່ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນເຖິງສະພາບເງື່ອນໄຂອັນຫຼາກຫຼາຍຂອງ ສປປ ລາວ ທີ່ມີຜົນຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ຮີດຄອງປະເພນີ ຂອງເຜົ່າຊົນຕ່າງໆ.
- ປະຕິບັດຕາມແຜນການນຳໄຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ, ໂດຍບໍ່ປູກຢາງພາລາໃສ່ເນື້ອທີ່ປ່າສະຫງວນ, ປ່າໄມ້ບ້ານ ຫຼື ເນື້ອທີ່ອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມແກ່ການປູກຢາງພາລາ.
- ສະໜອງຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ມາຕະຖານລະອຽດ ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມໂປ່ງໃສ ໃນການເຊັນສັນຍາ ແລະ ຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ການຮ່ວມສັນຍາ ສ້າງຜົນດີທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ.

3. ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ

ເນື່ອງຈາກວ່າ ຢາງພາລາມີລັກສະນະພິເສດ ຖ້າທຽບກັບພືດເສດຖະກິດປະເພດອື່ນ ທີ່ຕ້ອງການລະບົບການຈັດຕັ້ງອັນແໜ້ນໜາ, ດັ່ງນັ້ນ ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຂໍ້ສະເໜີແນະນຳຂ້າງລຸ່ມນີ້ ຈຶ່ງມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງແລະສາມາດໝູນໃຊ້ກັບພືດເສດຖະກິດອື່ນໆ ທີ່ກຳລັງໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມຈາກພາກລັດ, ຄວາມສົນໃຈລົງທຶນຂອງບໍລິສັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ຢູ່ໃນປະຈຸບັນ.

3.1 ການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 1: ຄວນສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ຫຼື ທີມງານສະເພາະກິດ ທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍສາຂາວິຊາ ເພື່ອສ້າງຍຸດທະສາດການຜະລິດຢາງພາລາ.

ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບຢາງພາລາອັນຈະແຈ້ງ ທີ່ພົວພັນກັບຫຼາຍດ້ານ (ດ້ານສັງຄົມ, ເຕັກນິກ, ສິ່ງແວດລ້ອມ, ການເງິນ ແລະ ການຕະຫຼາດ) ໂດຍຕິດພັນກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ຂອງຂະແໜງການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. ການສ້າງນະໂຍບາຍຄວນປະກອບດ້ວຍບາດກ້າວ ແລະ ຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້:

- ສ້າງຕັ້ງຄະນະກຳມະການ ຫຼື ທີມງານສະເພາະກິດ ເພື່ອຮ່າງຍຸດທະສາດ ໂດຍທີ່ມີຕາງໜ້າຈາກກະຊວງ ແລະ ຂະແໜງການກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າຮ່ວມ.
- ແຕ່ງຕັ້ງຫົວໜ່ວຍງານ ຫຼື ອົງການຈັດຕັ້ງໃນລະດັບສູນກາງ ເພື່ອຮັບຜິດຊອບລວມໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ.
- ປະສານງານກັບ ຫຼື ເຂົ້າຮ່ວມເຄືອຂ່າຍຢາງພາລາຂອງສາກົນ, ພາກພື້ນ ແລະ ສະມາຄົມຢາງພາລາຕ່າງໆ ເພື່ອຊອກຮູ້ບົດຮຽນ ແລະ ປະສົບການ.

ນອກນັ້ນ, ຜູ້ຮ່ວມໃຫ້ທຶນຍັງສະເໜີວ່າ: (1) ທີມງານສະເພາະກິດຂອງອົງການຜູ້ໃຫ້ທຶນກ່ຽວກັບທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ກໍ່ຈະໃຫ້ການຊຸກຍູ້ຕໍ່ທີມງານສະເພາະກິດຢາງພາລາ ເຊັ່ນກັນ; ແລະ (2) ທີມງານສະເພາະກິດດັ່ງກ່າວ ຍັງຈະໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ ຈາກ ຄະນະຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມກ່ຽວກັບຢາງພາລາ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການ GTZ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 2: ຄວນຈະດຳເນີນການປະເມີນຜົນຢ່າງຮີບດ່ວນ ເພື່ອສ້າງສັນຍາລົງທຶນທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຈລະຈາກັບນັກລົງທຶນ.

ສິ່ງກະຕຸ້ນການແຜ່ຂະຫຍາຍຂອງການພັດທະນາຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ ສ່ວນໃຫຍ່ ແມ່ນຜ່ານການລົງທຶນຂອງພາກເອກະຊົນ. ແຕ່ການສະເໜີລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດ ຄວນຈະໄດ້ຮັບການສະນັບ

ສະໜູນກໍ່ຕໍ່ເມື່ອ ລັດຖະບານມີຄວາມສາມາດໃນການກຳນົດໄດ້ວ່າ ການລົງທຶນດັ່ງກ່າວ ມີການປະກອບສ່ວນຕໍ່ການແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ສ້າງລາຍຮັບ. ລັດຖະບານຄວນສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ດີກ່ຽວກັບເສດຖະສາດຂອງຢາງພາລາ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການປະເມີນຜົນໄດ້ຜົນເສຍ ຈາກການໃຫ້ສຳປະທານ ແລະ ການເຊັນສັນຍາ ປູກຢາງພາລາ.

ພ້ອມກັນນັ້ນ, ຄວນຮີບຮ້ອນເຮັດການປະເມີນຄືນ ກ່ຽວກັບເງື່ອນໄຂສັນຍາ ແລະ ຂໍ້ແນະນຳຕ່າງໆ ເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຈລະຈາ ກັບນັກລົງທຶນ. ການສ້າງຂໍ້ແນະນຳຄວນຄຳນຶງເຖິງບັນຫາ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຄວນໃຫ້ຄວາມສຳຄັນແກ່ການສົ່ງເສີມການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ ຫຼາຍກວ່າການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ ຜ່ານການໃຫ້ສຳປະທານແກ່ພາກເອກະຊົນ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຄວນກຳນົດແຈ້ງກ່ຽວກັບມາດຕະການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານສະໜອງສິນເຊື້ອ, ການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ.
- ຄວນຜັກດັນເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່ ຜ່ານການສຳປະທານ ທີ່ສົ່ງເສີມການຜະລິດຂອງຊາວກະສິກອນ, ຊຶ່ງອາດຈະຈັດໃຫ້ເປັນກຸ່ມການຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ.
- ຄວນປະເມີນທາງດ້ານເສດຖະສາດຂອງເງື່ອນໄຂສັນຍາ, ໂດຍສະເພາະ ການກຳນົດທົວໜ່ວຍລາຄາຕໍ່ເຮັກຕາ ຫຼື ວ່າກຳນົດແນວໃດນຶ່ງ ທີ່ເຫັນວ່າມີຄວາມໂປ່ງໃສ.
- ຄວນກຳນົດລາຄາ ຕ່ຳສຸດ ແລະ ສູງສຸດໄວ້ ໃນສັນຍາ ອີງຕາມມາດຕະຖານຂອງສາກົນ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງການເພັງຕິງຂອງລາຄາຕະຫຼາດ ໃນປະຈຸບັນ.
- ຄວນເຈລະຈາ ແລະ ກຳນົດ ກ່ຽວກັບລາຄາຂາຍກັບທີ່, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ສະຖານທີ່ຕັ້ງໂຮງງານປຸງແຕ່ງ ຕັ້ງແຕ່ທົວທິ. ນອກຈາກນັ້ນ ແຜນການລົງທຶນ ຄວນໃຫ້ລວມມີຄ່າສິ້ນເປືອງບໍລິຫານ, ຄ່າຂົນສົ່ງ, ຄາດກະຄ່າສິ້ນເປືອງ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນກັບຊາວກະສິກອນ, ການຈ່າຍ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດຕ່າງໆ ທີ່ຊາວກະສິກອນຈະໄດ້ຮັບ.
- ຄວນກຳນົດຫຼັກການຈັດແບ່ງເນື້ອທີ່ປູກຢາງພາລາທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການກຳນົດເນື້ອທີ່ ທີ່ມີຄວາມເໝາະສົມໃນການປູກຢາງ ທີ່ບໍ່ຂັດກັບການນຳໃຊ້ທີ່ດິນປະເພດອື່ນໆ ຫຼື ດິນລວມຂອງບ້ານ (ເບິ່ງໃນຂໍ້ 3.2).
- ຄວນຊຸກຍູ້ທາງດ້ານເຕັກນິກທີ່ເໝາະສົມ ພ້ອມທັງຮັບປະກັນຄຸນນະພາບຂອງເບ້ຍ ແລະ ແນວພັນຢາງພາລາ ທີ່ຈະນຳມາປູກດ້ວຍ.
- ຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການດ້ານແຮງງານ, ໂດຍສະເພາະ ຄວນຄິດໄລ່ອອກວ່າຕ້ອງການແຮງງານສຳລັບການຄຸ້ມຄອງ, ການກິດຢາງ ແລະ ການປຸງແຕ່ງຈຳນວນເທົ່າໃດ.
- ຄວນຄຳນຶງເຖິງຄວາມຕ້ອງການແຮງງານຕ່າງດ້າວ ແລະ ຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມທີ່ຈະຕາມມາ ໃນເວລາວາງຄາດໝາຍການປູກຢາງພາລາ ທີ່ເກີນກວ່າຄວາມສາມາດການຕອບສະໜອງແຮງງານຂອງປະຊາຊົນທ້ອງຖິ່ນ.
- ພາຍຫຼັງທີ່ເຊັນສັນຍາແລ້ວ ຄວນສ້າງລະບົບກວດກາຕິດຕາມທີ່ເປັນໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ມີຄວາມໂປ່ງໃສ ເພື່ອບັງຄັບໃຊ້ກັບເງື່ອນໄຂສັນຍາ ແລະ ຕິດຕາມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສັນຍາ.

ໃນເວລາຮ່າງຂໍ້ແນະນຳເຫຼົ່ານີ້ ຄວນຄຳນຶງເຖິງບັນຫາ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ໃຫ້ກຳນົດການເຄື່ອນໄຫວສັນຍາໃນໄລຍະສັ້ນ (ອາດເປັນຊ່ວງໄລຍະ 1 ປີ ຫຼື 1 ລະດູການ ປູກ) ສຳລັບການລົງທຶນຈາກພາກເອກະຊົນທັງໝົດ ໃນ ສປປ ລາວ ຈົນກວ່າຈະສຳເລັດການ ສ້າງ ແລະ ມີການປະກາດໃຊ້ຂໍ້ແນະນຳ.
- ຄວນນຳໃຊ້ຊ່ວງຊານໄລຍະສັ້ນ ມາປະເມີນຄືນເງື່ອນໄຂສັນຍາ ແລະ ຮູບແບບການສຳປະທານ ໃນປະຈຸບັນ ໂດຍນຳໃຊ້ຕົວເລກຄ່າແຮງງານ ຈາກປະເທດຜະລິດຢາງ ເພື່ອນບ້ານມາເປັນຕົວ ເລກສົມທຽບ.
- ບັງຄັບໃຊ້ລະບຽບການຕ່າງໆທີ່ມີໃນປະຈຸບັນ ກ່ຽວກັບສັນຍາ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ໂດຍສະ ເພາະ ສິ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຂໍ້ ສະເໜີ ແນະນຳ ທີ 3: ຄວນຊຸກຍູ້ທາງດ້ານການປະສານງານສຳລັບການຜະລິດ ຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ

ໄດ້ມີການແນະນຳວ່າ ໃນໄລຍະຍາວ ທິມງານສະເພາະກິດ ຄວນສ້າງຍຸດທະສາດຫຼາຍຢ່າງປຸ້ນອ້ອມຂະ ບວນການພັດທະນາຢາງພາລາ ທີ່ລວມເອົາ ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດໃສ່ແຕ່ປະເດັນ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- ຮັບປະກັນສ້າງໃຫ້ຂະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂອງລັດ ມີຄວາມສາມາດດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ເພື່ອຊຸກຍູ້ການພັດທະນາຢາງພາລາ

ເຖິງວ່າໃນປັດຈຸບັນ ລັດຈະນຳໃຊ້ທ່າແຮງທາງດ້ານການລົງທຶນ ແລະ ຄວາມສາມາດຈາກຕ່າງປະເທດ ເຂົ້າໃນການພັດທະນາຢາງພາລາ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກກໍ່ຕາມ, ແຕ່ໄປພ້ອມ ດຽວກັນນີ້ ລັດກໍ່ຄວນສ້າງຄວາມສາມາດຢູ່ໃນຂະແໜງການຂອງລັດເຊັ່ນກັນ ບໍ່ວ່າ ໃນລະດັບກະຊວງ ກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້, ພະແນກກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ. ສຳຄັນໄປກວ່ານັ້ນ, ລັດຖະບານ ແລະ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ຄວນສ້າງຄວາມ ສາມາດທາງດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສົ່ງເສີມການຜະລິດຢາງພາລາ ເປັນຂອງຕົນເອງ ໃນຂົງ ເຂດສະເພາະໃດນຶ່ງ ທີ່ສາມາດຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ລະບົບການພັດທະນາຢາງພາລາໃນ ສປປ ລາວ ສະ ໜອງຕອບຕໍ່ບູລິມະສິດທາງດ້ານສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງປະເທດ. ສ່ວນຂໍ້ສະເໜີ ແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ລະອຽດໄດ້ສະເໜີໄວ້ໃນ ຂໍ້ທີ 3.3

- ສົ່ງເສີມ ແລະ ສະໜອງການຊຸກຍູ້ແກ່ກຸ່ມການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ

ກອງປະຊຸມ ໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສຳຄັນ ຂອງກຸ່ມ ຫຼື ສະມາຄົມຂອງຊາວກະສິກອນ. ໃນນີ້ ຄວນ ສ້າງຕັ້ງກຸ່ມການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ລັດຖະບານ ຄວນໃຫ້ການຊຸກຍູ້ແກ່ເຂົາເຈົ້າ ພ້ອມທັງລະດົມໃຫ້ມີການລິເລີ່ມສ້າງຕັ້ງກຸ່ມການຜະລິດຢາງຂະໜາດນ້ອຍດ້ວຍຕົນເອງໃນທ້ອງຖິ່ນ ເພື່ອຊ່ວຍໃນ:

- ການສ້າງຕັ້ງສວນຢາງພາລາ
- ການກົດ, ການປຸງແຕ່ງ ແລະ ການເກັບຮັກສາຢາງ
- ການເຈລະຈາລາຄາຢາງ ກັບນາຍໜ້າ ແລະ ຜູ້ລົງທຶນ

- ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ສິນເຊື່ອ ຕັ້ງແຕ່ທົ່ວທິໃນທຸກໆແຜນງານການປູກຢາງພາລາ

ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ສະຖາບັນທາງດ້ານການເງິນ ແລະ ສິນເຊື່ອ ຈະສ້າງເງື່ອນໄຂອັນກວ້າງຂວາງ ໃຫ້ແກ່ການຄັດເລືອກລະບົບ ແລະ ການດຳເນີນການກ່ຽວກັບການຜະລິດຢາງພາລາ.

3.2 ການວາງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ

ການສະເໜີຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມຫຼາຍທ່ານ ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ຂະບວນການປູກຢາງພາລາ ເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຢູ່ໃນລະດັບເຂດ ແລະ ໃນລະດັບພູມິປະເທດ. ໃນກໍລະນີນີ້ ບໍ່ຄວນຈັດເນື້ອທີ່ປູກຢາງພາລາ ເປັນເນື້ອທີ່ປ່ຽນແທນປ່າໄມ້ໄດ້ ເຖິງວ່າຈະພິຈາລະນາໄດ້ວ່າສວນຢາງພາລາ ເປັນລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ຢ່າງນຶ່ງກໍຕາມ. ດັ່ງນັ້ນ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ສຳລັບການປູກຢາງພາລາ ຈຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນ ຍ້ອນວ່າ:

- ມັນຊ່ວຍໃນການຄັດເລືອກເນື້ອທີ່ປູກຢາງ ທີ່ສາມາດບັນລຸສະມັດຕະພາບການຜະລິດສູງສຸດໄດ້,
- ຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ຊາວກະສິກອນສ້າງກຳໄລສູງສຸດ ທັງເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ. ນອກຈາກນັ້ນ ກໍຄວນພິຈາລະນາປັດໃຈອື່ນໆ ເຊັ່ນ: ການເຂົ້າຫາເສັ້ນທາງ ແລະ ການຕະຫຼາດ.
- ນອກຈາກນັ້ນ ການວາງແຜນທີ່ດິນ ຈະຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນການບຸກລຸກເຂດປ່າໄມ້, ປ້ອງກັນຜົນກະທົບຕໍ່ແຫຼ່ງນ້ຳ ແລະ ເຮັດໃຫ້ແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ເປັນເລື່ອງທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ ສຳລັບການຕັດສິນໃຈໃນການຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 4: ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງຂໍ້ແນະນຳລະອຽດ ແລະ ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ສຳລັບການຈັດແບ່ງເຂດປູກຢາງພາລາທີ່ເໝາະສົມ

ການສ້າງຂໍ້ແນະນຳດັ່ງກ່າວ ຄວນຄຳນຶງເຖິງແຜນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ ແລະ ຄວນ:

- ກຳນົດມາດຖານຕາມບູລິມະສິດການຈັດແບ່ງເຂດສຳລັບການນຳໃຊ້ໃນຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂໍ້ແນະນຳດັ່ງກ່າວ ຕາມບັນດາບູລິມະສິດທີ່ໄດ້ຈັດໄວ້.
- ພິຈາລະນາການນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປະຈຸບັນ ວ່າບ່ອນໃດແດ່ທີ່ບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບການປູກຢາງພາລາ (ເຂດປ່າຜະລິດ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ, ເຂດທ່ອງທ່ຽວ, ເຂດປູກພືດຢ່າງອື່ນ, ໆ ລຽ) ກໍຄື ພິຈາລະນາເຖິງ ທາງດ້ານຄົມມະນາຄົມ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງການຕະຫຼາດ.
- ອີງໃສ່ທັງຄວາມຮູ້ວິທະຍາສາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ທ້ອງຖິ່ນ ປະສົມປະສານເຂົ້າກັນ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 5: ຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງລະບົບຂ່າວສານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຢາງພາລາ

ດັ່ງທີ່ເຫັນໄດ້ຈະແຈ້ງຈາກບົດສະເໜີ ຂອງ ສປປ ລາວ ວ່າມັນເປັນເລື່ອງຍາກທີ່ຈະຫາຂໍ້ມູນຢາງລະ ອງດໄດ້ ວ່າມີການປູກຢາງພາລາຢູ່ໃສແດ່, ໃຜແດ່ມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ມີການຕົກລົງສັນຍາກັນຄືແນວໃດ. ດັ່ງນັ້ນ, ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງລະບົບຂ່າວສານຂໍ້ມູນທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ໂປ່ງໃສ ວ່າມີການປູກ ຢາງພາລາຢູ່ໃສແດ່, ຫຼາຍປານໃດ, ໃຜເປັນຜູ້ລົງທຶນ (ກໍຄືລາຍລະອຽດຂອງສັນຍາ) ແລະ ອື່ນໆ. ລະ ບົບຂ່າວສານຂໍ້ມູນນີ້ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຕັ້ງຢູ່ໃນໜ່ວຍງານໃດນຶ່ງໃນລະດັບສູນກາງ ແລະ ສາມາດ ເຂົ້າເຖິງ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານນັ້ນໄດ້ງ່າຍ ເພື່ອເປັນພື້ນຖານໃນການຕັດສິນໃຈ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 6: ຄວນອອກໃບຕາດິນ ແລະ ໃຫ້ສິດການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຖາວອນ ແກ່ຊາວກະສິ ກອນ ເພື່ອເປັນສິ່ງກະຕຸກຊຸກຍູ້ສຳລັບການປູກຢາງພາລາ

ບົດຮຽນໃນພາກພື້ນ ແລະ ຫວຽດນາມ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການຮັບປະກັນທາງດ້ານການຖືຄອງທີ່ດິນ ເປັນແຮງຈູງໃຈທີ່ສຳຄັນໃນການປູກພືດຢືນຕົ້ນອາຍຸຍາວ ແລະ ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ. ຖ້າວ່າບໍ່ມີ ໃບຕາດິນ ຊາວກະສິກອນ ຈະພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການເຂົ້າຫາສິນເຊື້ອ ແລະ ຈະພາໃຫ້ເຂົາເຈົ້າບໍ່ ສາມາດຕັດສິນໃຈໄດ້ໃນໄລຍະຍາວ, ຊຶ່ງທັງສອງຢ່າງນີ້ ມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ການປູກຢາງພາລາ.

3.3 ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ມີຢາງພາລາເປັນພື້ນຖານ ແລະ ການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານ ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສົ່ງເສີມ

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 7: ຊາວກະສິກອນ ຄວນພິຈາລະນານຳໃຊ້ຫຼາຍທາງເລືອກຂອງ ການປູກຢາງພາ ລາ, ໂດຍສະເພາະ ລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ແລະ ຄວນໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສົ່ງເສີມ

ການປູກຢາງພາລາໃນລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ເປັນການຫຼຸດຜ່ອນຕົ້ນທຶນ ແລະ ແຮງງານ ຊຶ່ງທັງສອງປັດໃຈນີ້ ເປັນອຸປະສັກອັນໃຫຍ່ຫຼວງສຳລັບຊາວກະສິກອນຂອງລາວ ທີ່ ຕ້ອງການຢາກປູກຢາງພາລາເຂົ້າໃນລະບົບກະສິກຳ. ໃນໄລຍະຜ່ານມາ ໄດ້ມີການທົດສອບ ແລະ ນຳ ໃຊ້ຫຼາຍໆລະບົບ ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ, ດັ່ງນັ້ນ ຄວນນຳເອົາລະບົບການດັ່ງກ່າວນີ້ ມາສຶກສາ ແລະ ປັບ ປຸງ ນຳໃຊ້ໃຫ້ເຂົ້າເຖິງອັນໄຂຕົວຈິງ. ຂະບວນການທີ່ຈະນຳມາໃຊ້ໃນການກຳນົດ ແລະ ປະເມີນຄວາມ ເໝາະສົມຂອງລະບົບການເຫຼົ່ານີ້ ຄວນໃຫ້ມີລັກສະນະຮັດກຸມ, ດັດປັບ ແລະ ຮ່ວມກັນດຳເນີນການ (ໃນທຸກລະດັບ ຈາກຊາວກະສິກອນ ໄປເຖິງ ສຸດກາຍ ໄປເຖິງ ICRAF ຫຼື CIRAD ແລະ ອື່ນໆ).

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 8: ຄວນລະດົມການນຳໃຊ້ລະບົບກະສິກຳແບບປະສົມປະສານ ສຳລັບຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ຄວນໃຫ້ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ ແລະ ການໃຫ້ບຳເນັດ ຫຼື ຍ້ອງຍໍ ສຳລັບ ຜູ້ທີ່ນຳໃຊ້ລະບົບການດັ່ງກ່າວນີ້ ບໍ່ວ່າຈະເປັນຊາວກະສິກອນ ກໍ່ຄື ນັກລົງທຶນເອກະຊົນ.

ໂດຍຮັບຮູ້ວ່າ ການເພັງຕິງຂອງລາຄາຢາງພາລາໃນຕະຫຼາດໂລກ ເປັນທີ່ຫຼີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ຫຼາຍໆຄົນໄດ້ແນະນຳວ່າ "ບໍ່ຄວນເອົາໄຂ່ຈຳນວນທັງໝົດໃສ່ລົງໃນກະຕ່າດຽວ" ທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນ ທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ການກະຈາຍຄວາມສ່ຽງໃນຮອບວຽນຂອງລາຄາຢາງທີ່ຂຶ້ນໆລົງໆ, ແລະ ທັງ ເປັນການປ້ອງກັນບັນຫາກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (ດິນເຊາະເຈື່ອນ, ນ້ຳເສຍ, ແລະ ອື່ນໆ). ເນື່ອງຈາກວ່າ ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ຕາມປະເພນີຂອງລາວ ກໍ່ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຢູ່ແລ້ວ, ດັ່ງນັ້ນ ການປູກຢາງ ພາລາໃນລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານ ຈະເປັນລະບົບການທີ່ແທດເໝາະທີ່ສຸດ ກັບ ລະບົບການກະສິກຳທີ່ນຳໃຊ້ໃນ ສປປ ລາວ ຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ໂດຍເລີ່ມຈາກການຫັນປ່ຽນຈາກລະບົບການ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ເປັນຕົ້ນມາ. ຢາກລະດົມໃຫ້ເກີດມີການນຳໃຊ້ລະບົບການປູກຢາງພາລາແບບປະສົມປະ ສານນີ້ໄດ້ ຈຳເປັນຕ້ອງມີແຮງກະຕຸກຊຸກຍູ້ທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ການໃຫ້ບຳເນັດ ແລະ ຍ້ອງຍໍ ຊົມເຊີຍ ໄປພ້ອມໆກັນ.

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 9: ຄວນຈັດໃຫ້ແຜນງານຄົ້ນຄວ້ານຳໃຊ້ ແລະ ການສົ່ງເສີມ ສຳ ລັບການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍມີບູລິມະສິດອັນຈະແຈ້ງ.

ແຜນງານດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນລວມເອົາ:

- ສ້າງຕັ້ງ ສູນຢາງພາລາ ຢູ່ໃນ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແລະ ໜ່ວຍງານສົ່ງ ເສີມຢາງພາລາ ຢູ່ໃນກອງສົ່ງເສີມກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ພ້ອມທັງປະກອບພະນັກງານ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຕ່າງໆ ເພື່ອຮັບປະກັນການຕອບສະໜອງການຊຸກຍູ້ໃຫ້ແກ່ການຜະ ລິດຢາງຂະໜາດນ້ອຍ.
- ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານກ່ຽວກັບຢາງພາລາ ຢູ່ຕາມເຂດຕ່າງໆຂອງປະເທດ ໂດຍອີງຕາມມາດຖານ ລຸ່ມນີ້: (1) ເປັນຕົວແທນທາງດ້ານພູມສາດ ແລະ ນິເວດກະສິກຳ ຂອງປະເທດ; (2) ເປັນສະ ຖານທີ່ເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ແລະ ມີສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກທາງດ້ານຕິດຕໍ່ພົວພັນ ເພື່ອຕິດຕໍ່ກັບ ເຄືອຂ່າຍ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ໃນຂົງເຂດພາກພື້ນ.
- ສຸມການຄົ້ນຄວ້າໃນຂັ້ນຕົ້ນໃສ່ພາກເໜືອຂອງລາວ ເພາະເປັນບ່ອນທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ ໃນການ ປູກຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ ຢ່າງແຜ່ຫຼາຍ.
- ປະສານສົມທົບ ແລະ ຮ່ວມວຽກກັບອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມຮູ້ ກ່ຽວກັບຢາງພາລາ ແລະ ເທັກໂນໂລຢີໃໝ່ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ (CIRAD, RRIT, RRIV, ORRAF, RRIC, ICRAF, etc).

ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳ ທີ 10: ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮັບປະກັນການກວດກາຄຸນນະພາບແນວພັນ ທີ່ຈະນຳມາປູກ

ມັນມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງລະບົບການກວດກາຄຸນນະພາບແນວພັນ (ເບ້ຍ ຫຼື ຕາ) ທີ່ນຳໃຊ້ໃນສປປ ລາວ ເພາະວ່າ ໃນປະຈຸບັນ ຍັງເຫັນວ່າ ບໍ່ທັນມີຄວາມຮູ້ ແລະ ບໍ່ມີຄວາມເຂົ້າໃຈ ກ່ຽວກັບແນວພັນທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ພາຍໃນປະເທດ. ດັ່ງນັ້ນ ສຄກປ ແລະ ກອງສົ່ງເສີມ ຄວນສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ປະສິບການ ໃນການຍັ້ງຢືນຄຸນນະພາບຂອງແນວພັນ ແລະ ປັດໃຈປະກອບທີ່ຈຳເປັນອື່ນໆ. ທາງເລືອກໃນການສ້າງຄວາມສາມາດນີ້ ອາດລວມເອົາ:

- ສຄກປ/ກອງສົ່ງເສີມ ຄວນຄິດສ້າງຂະບວນການຍັ້ງຢືນຄຸນນະພາບຢ່າງໃດນຶ່ງ ສຳລັບສວນກ້າສ່ວນບຸກຄົນ ຊຶ່ງໃນນັ້ນ ອາດຈະສັງລວມລາຍຊື່ຂອງເຈົ້າຂອງສວນກ້າ ຫຼື ຊາວກະສິກອນຜູ້ຜະລິດເບ້ຍຢ່າງ ທີ່ຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ ແລ້ວແຈກຢາຍໃນທຸກໆເມືອງ ໃນແຂວງນຶ່ງໆ.
- ລັດຄວນພິຈາລະນາ ນຳໃຊ້ຮູບແບບຂອງນິຄົມຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍສະເໜີໃຫ້ຜູ້ລົງທຶນສ້າງສວນລວມພັນຢ່າງເພື່ອເອົາຕາ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ແນວພັນຢ່າງທີ່ດີ ຫຼື ອາດສ້າງສວນສາທິດແນວພັນຢ່າງ ຫຼື ແປງທິດສອບແນວພັນຢ່າງ ກໍ່ໄດ້.
- ເພື່ອເປັນການຊຸກຍູ້ການເຂົ້າເຖິງແນວພັນຢ່າງທີ່ດີ ສຳລັບການຜະລິດຢ່າງຂະໜາດນ້ອຍ, ຄວນສ້າງສວນລວມພັນຢ່າງທີ່ດີໃນລະດັບສູນກາງ ແລ້ວສະໜອງແນວພັນຢ່າງທີ່ໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນຄຸນນະພາບ ໃຫ້ແກ່ສວນກ້າເບ້ຍຢ່າງທີ່ໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ໃນໄລຍະສັ້ນນີ້ ສວນກ້າຂອງລັດອາດບໍ່ມີຄວາມສາມາດພຽງພໍ ໃນການແຈກຈ່າຍໃນຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍ, ດັ່ງນັ້ນ ຄວນມອບໃຫ້ເປັນໜ້າທີ່ຂອງສວນກ້າເອກະຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບການຍັ້ງຢືນຄຸນນະພາບຈາກພາກລັດ (ເບິ່ງຂ້າງເທິງ).

4. ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ສຳລັບການພັດທະນາ ຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ

ການພັດທະນາຢາງພາລາຢ່າງເປັນລະບົບ ໃນ ສປປ ລາວ ເປັນຂະບວນການໄລຍະຍາວ. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍ່ດີ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມສ່ວນໃຫຍ່ ໄດ້ພ້ອມກັນສະເໜີ “ຈຸດເລີ່ມ” ຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ສາມາດນຳເອົາໄປປະຕິບັດ ໃນໄລຍະ 12-15 ເດືອນ ໃນຕໍ່ໜ້າ ເພື່ອເລີ່ມການພັດທະນາຢາງພາລາທີ່ມີຄວາມກົມກຽວ.

	ບັນຫາ ແລະ ຄວາມກັງວົນ	ຈຸດດຳເນີນການທີ່ໄດ້ສະເໜີແນະນຳ	ອົງການຈັດຕັ້ງຮັບຜິດຊອບ	ກຳນົດເວລາ
ການຊຸກຍູ້ທາງດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ດ້ານການຈັດຕັ້ງ	ປະຈຸບັນຍັງບໍ່ທັນມີໜ່ວຍງານ ຫຼື ຂະແໜງການໃດຮັບຜິດຊອບການພັດທະນາຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ ຫຼື ຍັງບໍ່ທັນມີຍຸດທະສາດຊື່ນຳຂະແໜງການ	1. ສ້າງຕັ້ງທີມງານສະເພາະກິດທີ່ປະກອບດ້ວຍຫຼາຍສາຂາວິຊາ ແລະ ໜ່ວຍງານທີ່ຂັ້ນກັບ ເພື່ອພັດທະນາຍຸດທະສາດກ່ຽວກັບຢາງພາລາ ແລະ ຮັບຜິດຊອບລວມຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຕ່າງໆທີ່ກຳນົດຢູ່ໃນລາຍການນີ້	ປະກອບດ້ວຍ ກະຊວງກປ (ສຄກປ, ກອງສິ່ງເສີມ, ກົມປ່າໄມ້) CPI,	ທ້າຍ ເດືອນກໍລະກົດ 2006
		1.1 ຈັດໃຫ້ມີການໄປທັດສະນະສຶກສາໃນປະເທດທີ່ປູກຢາງ ໃນກຸ່ມອາຊຽນ ເພື່ອຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດ ແລະ ວິທີການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຂະແໜງການຢາງພາລາ	ກະຊວງທີ່ຮັບຜິດຊອບກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ, ແຂວງ, ກະຊວງຍຸຕິທຳ, ແລະ ອື່ນໆ	ເດືອນກັນຍາ 2006
		1.2 ສະມັກເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງສະມາຄົມຜູ້ຜະລິດຢາງໃນພາກພື້ນ (ANRPC, IRRDB, IRSG, ASEAN, etc)		ປະມານ ເດືອນກັນຍາ 2006
		<i>ຄວນລິເລີ່ມສະໜອງການຊຸກຍູ້ໃຫ້ແກ່ກຸ່ມດັ່ງກ່າວ ໂດຍ: 1) ຄະນະຈັດຕັ້ງກອງປະຊຸມຢາງພາລາ (ສຄກປ, ກອງສິ່ງເສີມ, ມຊ, ອົງການ gtz) ແລະ 2) ທີມງານສະເພາະກິດຂອງອົງການຜູ້ໃຫ້ທຶນ ກ່ຽວກັບ ທຸລະກິດການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້</i>	ສຄກປ, ກອງສິ່ງເສີມ, ມຊ, ອົງການ gtz, ທີມງານສະເພາະກິດຂອງອົງການຜູ້ໃຫ້ທຶນ	ເລີ່ມຕົ້ນ ເດືອນມິຖຸນາ 2006
	ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ບໍ່ມີຂໍ້ແນະນຳອັນລະອຽດ ເປັນພື້ນຖານແກ່ການເຈລະຈາ ແລະ ຮ່າງສັນ ຍາລົງທຶນ	2. ຮ່າງມາດຕະຖານ ສຳລັບການເຮັດສັນຍາ ກັບ ນັກລົງທຶນທຸລະກິດກະສິກຳ ແລະ ຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ພະນັກງານແຂວງ ແລະ ເມືອງ. ໃນນີ້, ຄວນລວມເອົາການວິພາກເສດ ຖະກິດຂອງສັນຍາ ກໍ່ຄື ການວິເຄາະ ຕົ້ນທຶນ-ກຳໄລ ເພື່ອຫຼີກລ້ຽງ ຫຼື ຫຼຸດຜ່ອນການຮ່ວມສັນຍາແບບເອົາປຽບ	ອົງການ GTZ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບທີມງານສະເພາະກິດ ແລະ ກະຊວງການເງິນ	ເດືອນ ຕຸລາ 2006

	ບັນຫາ ແລະ ຄວາມກັງວົນ	ຈຸດດຳເນີນການທີ່ໄດ້ສະເໜີແນະນຳ	ອົງການຈັດຕັ້ງຮັບຜິດຊອບ	ກຳນົດເວລາ
	ເພື່ອພັດທະນາຍຸດທະສາດ ດັ່ງກ່າວ ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຄວາມແຈ້ງແຈ່ງ ກ່ຽວກັບຫຼາຍບັນຫາ ແລະ ຂົງເຂດບັນຫາ	3. ທີມງານສະເພາະກິດຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການສຶກສາຫຼາຍຢ່າງ, ລວມເອົາ, ແຕ່ບໍ່ຈຳກັດຕໍ່ລາຍລະອຽດ ຕໍ່ໄປນີ້: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ທົບທວນຄືນສະພາບການປູກຢາງພາລາ ໃນ ສປປ ລາວ ▪ ສ້າງແຜນງານຄົ້ນຄວ້າ-ສົ່ງເສີມ ເພື່ອໃຫ້ການຊຸກຍູ້ການພັດທະນາຂະແໜງການຢາງພາລາ ▪ ຖອດຖອນບົດຮຽນກ່ຽວກັບ ຜົນກະທົບຂອງສວນປູກຢາງແບບອຸດສາຫະກຳ (ປັດໃຈດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ, ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ) ▪ ສັງລວມບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ກ່ຽວກັບການສະໜອງສິນເຊື້ອ ▪ ສ້າງຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບການສ້າງຕັ້ງ ແລະ ການຈັດການກຸ່ມ ຫຼື ສະມາຄົມຜູ້ຜະລິດຢາງຂະໜາດນ້ອຍ 	ທີມງານສະເພາະກິດ ໂດຍປະສານສົມທົບກັບ ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມທັງໝົດ	ເລີ່ມຕົ້ນ ເດືອນສິງຫາ 2006
ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ	ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂໍ້ແນະນຳແບບງ່າຍດາຍ ກ່ຽວກັບການກຳນົດເຂດດິນທີ່ເໝາະສົມໃນການປູກຢາງພາລາ	5. ສ້າງຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບ ການຈັດແບ່ງເຂດດິນ ສຳລັບການປູກຢາງພາລາ <ul style="list-style-type: none"> ▪ ທົບທວນຄືນ ແລະ ດັດແກ້ ຂໍ້ແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ▪ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນການນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກການຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ແບ່ງດິນແບ່ງປ່າໃນຂັ້ນບ້ານເຂົ້າໄປໃຊ້ໃນຂະບວນການກຳນົດແບ່ງເຂດດິນປູກຢາງ ▪ ສ້າງແຜນທີ່ລະດັບເມືອງ ໃນບາງແຂວງ ແລະ ທຳການທົດສອບຄວາມຖືກຕ້ອງ ▪ ຈັດຝຶກອົບຮົມໃຫ້ພະນັກງານ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ ຜູ້ກ່ຽວຂ້ອງ ▪ ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາ ເພື່ອປຶກສາຫາລື ແລະ ແລກປ່ຽນ 	ສຄກປ (LSUAFRP), ໂດຍປະສານສົມທົບກັບ ກອງສົ່ງເສີມ ກປ	ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ໃນທ້າຍປີ 2006
	ປັດຈຸບັນ ຍັງບໍ່ມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ສະຖານທີ່ປູກ, ຜູ້ປູກ ແລະ ຮູບແບບຕ່າງໆໃນການຮ່ວມ ແລະ ປະຕິບັດສັນຍາ ກ່ຽວກັບການປູກຢາງພາລາ	6. ສ້າງຖານຂໍ້ມູນລະດັບຊາດ ກ່ຽວກັບສະຖານທີ່ປູກຢາງພາລາ <ul style="list-style-type: none"> • ກຳນົດລາຍລະອຽດໃນໂຄງສ້າງຂອງຖານຂໍ້ມູນ • ສ້າງຖານຂໍ້ມູນ ແລະ ເກັບກຳຂໍ້ມູນຈາກແຂວງຕ່າງໆ ▪ ແຈກຢາຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານໃຫ້ແກ່ຜູ້ມີສ່ວນຮ່ວມຕ່າງໆ ຖານຂໍ້ມູນນີ້ ຕ້ອງຈັດຕັ້ງແບບລວມສູນ ແລະ ສາມາດເຂົ້າເຖິງໄດ້ງ່າຍ ສຳລັບການນຳໃຊ້ໃນການຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ຄວນຈະມີການເຊື່ອມໂຍງກັບພຶດເສດຖະກິດຢ່າງອື່ນ ອີກດ້ວຍ	ອົງການປູກໄມ້ລາວ/ກອງ ເລຂາ ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ 2020 ສົມທົບກັບ CPI, ສຄກປ, ກອງສົ່ງເສີມ ແລະ ແຂວງ	ເລີ່ມຕົ້ນການພັດທະນາ ໃນເດືອນ ກັນຍາ 2006

	ບັນຫາ ແລະ ຄວາມກັງວົນ	ຈຸດດຳເນີນການທີ່ໄດ້ສະເໜີແນະນຳ	ອົງການຈັດຕັ້ງຮັບຜິດຊອບ	ກຳນົດເວລາ
	ປະຊາຊົນຜູ້ປູກຢາງພາລາ ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຮັບປະກັນທາງດ້ານການຖືຄອງທີ່ດິນສຳລັບການປູກຢາງ	6. ດຳເນີນການທົດສອບດ້ວຍຫຼາຍວິທີການ ໃນຫຼາຍເນື້ອທີ່ ເພື່ອອອກໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນຜູ້ປູກຢາງພາລາ ແລະ ພຶດເສດຖະກິດອື່ນໆ	ອົງການ GTZ/RMDA ແລະ ໂຄງການອອກໃບຕາດິນແຫ່ງຊາດ	ປີໜ້າ
ລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ທີ່ມີຢາງພາລາເປັນພື້ນຖານ ແລະ ການຊຸກຍູ້ດ້ານການຄ້າ ແລະ ສົ່ງເສີມໃນທ້ອງຖິ່ນ	ມັນມີລະບົບການປູກຢາງພາລາແບບປະສົມຫຼາຍຢ່າງ ທີ່ໄດ້ຮັບການທົດສອບ ຢູ່ໃນພາກພື້ນ ແລ້ວ, ດັ່ງນັ້ນ ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃໝ່ຕື່ມ	7 & 8. ສ້າງລະບົບການຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບລະບົບກະສິກຳແບບປະສົມປະສານທີ່ມີຢາງພາລາເປັນພື້ນຖານ (ລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແບບປະສົມປະສານທີ່ມີຢາງພາລາເປັນພື້ນຖານ) <ul style="list-style-type: none"> • ຄັດຈ້ອນ ແລະ ກຳນົດຮູບແບບຂອງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳ ໂດຍສົມທົບກັບອົງການຈັດຕັ້ງໃນພາກພື້ນ ທີ່ມີປະສິດການກ່ຽວກັບການພັດທະນາຢາງພາລາ ▪ ຄັດເລືອກເອົາຮູບແບບທີ່ເປັນບູລິມະສິດ ທີ່ສາມາດຊ່ວຍຊຸກຍູ້ຄອບຄົວຊາວກະສິກອນຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ມີດິນໜ້ອຍ ▪ ກຳນົດເອົາສະຖານທີ່ ແລະ ວາງແຜນການຄົ້ນຄວ້າຕາມເນື້ອທີ່ຂອງຊາວກະສິກອນ 	ສຄກປ ແລະ ກອງສົ່ງເສີມ ກປ ໂດຍສົມທົບກັບຄູ່ຮ່ວມງານໃນພາກພື້ນ (ICRAF, CIRAD, etc)	ຄັດຈ້ອນ ແລະ ກຳນົດການທົດສອບ ໃນລະດູການປູກ 2007
	ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງສ້າງແຜນງານຄົ້ນຄວ້ານຳໃຊ້-ສົ່ງເສີມ ການຜະລິດຢາງພາລາຂະໜາດນ້ອຍ ໂດຍເນັ້ນຄວາມສຳຄັນໃຫ້ແກ່ ການປູກຢາງພາລາ ໃນລະບົບກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແບບປະສົມປະສານ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສ້າງຄວາມຫຼາກຫຼາຍທາງດ້ານລະບົບການຜະລິດ	9. ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານໃດນຶ່ງ ໃນ ສຄກປ ແລະ ກອງສົ່ງເສີມ ກປ ເພື່ອຮັບຜິດຊອບວຽກງານຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສົ່ງເສີມ ການຜະລິດຢາງພາລາ <ul style="list-style-type: none"> • ການຕັ້ງສະຖານີ ຄວນພິຈາລະນາອີງຕາມເງື່ອນໄຂດ້ານພູມສາດ ແລະ ຄວາມສະດວກດ້ານການຕິດຕໍ່ພົວພັນ ▪ ກຳນົດສ້າງເຄືອຂ່າຍຜູ້ຊ່ຽວຊານດ້ານຢາງພາລາ ແລະ ພັດທະນາຄວາມສາມາດຂອງເຂົາເຈົ້າ ເພື່ອດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາຢາງພາລາ ▪ ຮ່ວມງານກັບອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນລະດັບສາກົນ ແລະ ພາກພື້ນ (CIRAD, ICRAF, RRIT, RRIV, ORRAF, RRIC) 	ສຄກປ (ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້), ກອງສົ່ງເສີມ ກປ (ໃນລະດັບສູນກາງ ແລະ ແຂວງຈຸດສຸມ ຜ່ານສູນສົ່ງເສີມ ກປ ຂອງແຂວງ)	ເດືອນກັນຍາ 2006

	ບັນຫາ ແລະ ຄວາມກັງວົນ	ຈຸດດຳເນີນການທີ່ໄດ້ສະເໜີແນະນຳ	ອົງການຈັດຕັ້ງຮັບຜິດຊອບ	ກຳນົດເວລາ
	ມັນບໍ່ມີການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບແນວພັນ ຫຼື ບໍ່ມີສູນລວມພັນເພື່ອແຈກຈ່າຍຕາ ຂອງຢາງພາລາ ສຳລັບການຂະຫຍາຍພັນ	<p>10. ສ້າງຕັ້ງສວນລວມພັນຢາງພາລາແຫ່ງຊາດ ເພື່ອເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນໃຫ້ແກ່ການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສ້າງລະບົບສວນກ້າເບ້ຍຢາງພາລາ. ໃນໄລຍະສັ້ນ, ຈຳແນກແນວພັນທີ່ໃຊ້ໃນສວນປູກຢາງປະຈຸບັນ ແລະ ຈັດຜືກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ ພະນັກງານຂອງລັດ ແລະ ເຈົ້າຂອງສວນກ້າເອກະຊົນ ກ່ຽວກັບ ບັນຫາດ້ານຄຸນນະພາບ</p> <p>ໃນໄລຍະຍາວ, ຄວນລວມເອົາສອງທາງເລືອກ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ຍາດແຍ່ງທຶນຈາກອົງການຈັດຕັ້ງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ເພື່ອສວນລວມພັນຢາງ ຢູ່ 3 ແຂວງບູລິມະສິດ (ພາກເໜືອ, ພາກກາງ ແລະ ພາກໃຕ້) ▪ ເຮັດວຽກກັບນັກລົງທຶນຢາງພາລາ ເພື່ອສ້າງຕັ້ງຮູບແບບນິຄົມຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອສ້າງສວນລວມພັນຢາງທີ່ດີ, ສ້າງສວນສາທິດພັນຢາງພາລາ ຫຼື ດຳເນີນການທົດສອບການປັບຕົວຂອງພັນຢາງ 	ກະຊວງ ກປ ໂດຍສົມທົບກັບ ກອງສົ່ງເສີມ ກປ, ສຄກປ, ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງແຂວງຕ່າງໆ	ປີໜ້າ

Summary and recommendations

From the Workshop on Rubber Development in Lao PDR:
Exploring Improved Systems for Smallholder Production
9 – 11 May 2006

1. Introduction

This workshop was organized with the overall goal of helping Lao policy makers and agricultural officials at the national and provincial levels learn lessons about rubber from experiences of other countries in Southeast Asia and South Asia. By the end of the workshop participants were expected to have:

1. Gained better understanding of the trends and issues in rubber development in Lao PDR and the region
2. Identified technical options to strengthen small holder rubber production in Lao PDR and developed areas of follow up for both research and extension
3. Gained better understanding of issues related to identifying appropriate areas for planting rubber based on agro-ecological parameters
4. Identified recommendations to improve policy and institutional support for smallholder rubber production.

The three-day workshop brought together more than 200 participants from within Laos and the region (with 37 participants attending from 13 different countries). This short summary report provides an overview of the key lessons learned, the recommendations made as well as some immediate actions which can be taken to develop a coherent rubber sector in Laos.

2. Summary of lessons learned

There is a growing demand and market for natural rubber for the next ten years. However, rubber has “boom & bust” cycles, and farmers need to have coping mechanisms to deal with the inevitable price crashes. Government support is vital to support farmers during periods of rubber price declines.

It was also clear that the largest rubber producing countries in the world (Thailand, Vietnam, Indonesia, Malaysia, India) all have made a conscious institutional decision to support smallholder rubber production. The reasons for this vary but are linked to on-going land reform policies in the different countries, interest from small-holders to plant rubber, and lack control over large estates. It was interesting to note in the Lao presentation that the trend is obviously different in Lao PDR (estimated that 75% of rubber planting in Lao is through concessions).

It was also pointed out that rubber is different from other commercial crops and needs a high degree of organization and institutional support at all levels. At the national level this could include a national strategy integrating technical issues, extension, credit, transport and marketing. In addition, in all rubber producing countries there is a national coordinating committee which works closely with all sectors related to the rubber industry. At the local level, smallholder farmer groups need to be organized by themselves and/or supported by the government in order to strengthen rubber cultivation, tapping, processing and marketing.

Many regional experts emphasized that a number of considerations need to be taken into account when promoting rubber:

- Expansion of rubber needs to be carefully planned and take into account appropriate agro-ecological conditions and market access. Such planning can increase the profitability and productivity of rubber while reducing negative environmental impact.
- A range of rubber-based, mixed farming and agroforestry systems should be considered in order “not to put all eggs into one basket”. This will help spread risk from boom-bust cycle of rubber, ensure food security and ensure environmental services (water, soil, biodiversity)
- Investors should be provided with guidelines and standardized contracts as currently in Lao PDR there are unclear investment policies and guidelines. In addition, there is no monitoring of how contracts are implemented. The lack of supervision of contracts and concessions jeopardizes potential returns to the national economy and places farmers in economically unjust situations
- Financing and credit are very important aspects of the package that needs to be provided to smallholders. Credit mechanisms need to be integrated into the rubber development plans from the outset.

In addition to a number of presentations illustrating the large-scale environmental impact of monoculture rubber, the two major workshop donor representatives as well as a leading scientist from ICRAF reiterated the urgent need to address the unplanned expansion of rubber (see box below).

Comments from Donor Partners on the Outcomes of the workshop

Ms. Lisbet Bostrand, Sida Representative

Defined outputs of this workshop are practical and concrete and indicate actions which have to start now. It is encouraging to see that they are directly relevant to the Forestry Sector Strategy 2020 endorsed by the Government last August. I would suggest the Government and MAF work through existing institutions such as the FS secretariat to implement many of the recommendations from this workshop rather than setting up new institutions and organizations.

Presentations from other countries showed that rubber development requires clear policies, institutional support and most importantly a well-organized system for supporting small-holders rather than relying on concessions. If rubber is to contribute to the Government's poverty eradication goals then smallholders must actively participate in rubber development and on fair and transparent terms. They should be supported to develop diversified farming systems so as not to put all their 'eggs into one basket' and not to end up totally dependent on foreign investors.

What we have seen of the fast rubber development in Laos so far is unfortunately rather the opposite. There is little control of investors and the arrangements for how they are working in Laos. There is an urgent need for Laos to control its destiny and actively work with the private sector and other stakeholders to develop a well organized and transparent rubber sector which benefits the poor farmers on a sustainable manner.

Dr. Ulrich Sabel-Koschella, Programme Director, Rural Development in Mountainous Areas Programme, GTZ

Looking back on the objectives, the workshop has definitely helped to achieve a high degree of understanding among all participants. The real challenge will be for the Government of Laos and more specifically MAF to act upon these outcomes. From GTZ's perspective, the most pressing need is to develop a clear policy on rubber development and communicate this widely to the provinces and those involved in rubber development. This could include:

- Defining alternative options and models for rubber development to reflect the diversity of situations in Laos and which respect ethnic groups livelihoods and cultures.
- Respecting existing land use plans to ensure rubber is not being planted in conservation forests, village forests or other areas not appropriate for rubber cultivation.
- Providing concrete guidelines and standards to ensure transparency on contracts and ensure contracts are economically, environmentally and socially beneficial.
- Enforcing and monitoring the implementation of policies related to rubber development.

Furthermore, though the subject was discussed only secondarily, the issue of the amount of labor needed for rubber planting and tapping was raised. Laos's low population and small labor force means that there is likely not enough labor to work rubber on the scale envisioned by current estimates (if 180,000ha is going to be tapped by 2010-2015 then this will require around 400,000 farm workers). The history of rubber in other Asian countries (Malaysia, Sri Lanka, Indonesia, etc.) delivers a clear warning that the social implications of allowing large number of foreign labor to work and live in Laos needs to be considered.

Finally, it was noted that rubber cultivation in Laos is more of a high-risk venture as compared to other countries since Laos is outside the optimal range of growing rubber conditions (due to longer dry periods, higher elevations and lower temperatures). This can be overcome but more attention will need to be given to sourcing suitable rubber clones and improving management practices.

3. Recommendations

While rubber is unique among cash crops for needing such a strong degree of organization, the recommendations below are also highly relevant to the wide range of other cash crops being promoted by GOL and private investors.

3.1 Policy and Institutional Support

Recommendation 1. A multi-disciplinary/agency committee or working group to develop a strategy for the rubber sector should be established

There is a need to develop a clear rubber strategy encompassing all aspects (social, technical, environmental, financial and market) and linked to existing sector development policies and strategies. The required steps will include to:

- Establish committee/working group to develop strategy. The working group needs to be made up of representatives from all the relevant ministries and appropriate sub-sectors.
- Appoint one central unit or organization to be responsible for overseeing the implementation of such a strategy.
- Coordinate with and/or join strategic international and regional networks and associations on rubber so as to benefit from their experience and expertise.

It was also suggested by funding partners that: 1) the donor working groups on agribusiness and forestry also support such a working group and 2) such a working group, and eventually the unit, should be supported by the rubber workshop organizing committee comprised of NAFRI, NAFES, NUOL and GTZ.

Recommendation 2. An assessment should be urgently carried out to develop standardized contract and guidelines for negotiating with investors.

In Laos, the main engine for rubber development will most likely be through private investment. Foreign investment should be welcomed, but only when the GOL has the ability to determine whether foreign investment in rubber can contribute to poverty alleviation and generate more than token amounts of foreign capital. The GOL should develop a sound understanding of rubber economics to rigorously assess rubber concessions and contracts.

An assessment should be urgently carried out to develop standardized contracts and guidelines for negotiating with investors. The following should be considered when developing such guidelines:

- Smallholder arrangements should be promoted rather than exclusive large-scale, private concessions. In addition, arrangements for credit, technical support and benefit sharing should be clearly outlined.

- Foreign large-scale concessions should be leveraged to build economically just models for farmers, possibly nuclear estate models.
- Economics of contracts should be assessed particularly in terms of the price per hectare or set in a transparent fashion.
- Ceiling and floor prices need to be set in all contracts based on international standards. Currency fluctuations need to be taken into account.
- Farm gate prices, processing, and location of factories needs to be negotiated at the outset. A complete business plan should include overhead, transport costs, projected costs vis a vis farmer, payments, and expected profits accruing to farmers.
- Suitability zoning should be carried out to identify appropriate sites to plant rubber so that it does not conflict with other land uses or with communal lands of villagers (see below 3.2).
- Appropriate technical assistance needs to be provided and quality of planting materials needs to be ensured.
- Labor requirements should be considered particularly in terms of how many people will be needed for management, tapping and processing.
- The desirability of foreign labor and its potential social impact when developing rubber planting targets that exceed the capacity of local populations.
- Once contracts are signed a credible and transparent monitoring system needs to be established to enforce contracts and monitor contract implementation.

When developing these guidelines, the following could be considered:

- *Placing a short-term moratorium (possibly of one year's or one planting season's duration) on all private rubber investment in Laos until such guidelines have been developed and can be enforced.*
- *Having short-term experts assess current contract and concession models using comparative wage figures from neighboring rubber-producing countries.*
- *Enforcing existing regulations on contracts and existing land use, particularly those pertaining to social and environmental impact assessments.*

Recommendation 3. Coordinated support should be provided for the development of smallholder rubber production

It was also recommended that over the long-term the working group should develop a number of strategies encompassing, but not limited to, the following:

- *Ensuring that research-extension capacity in rubber exists within the government line agencies*

The use of foreign rubber investment to achieve the goals of poverty alleviation should not preclude the development of capacity within MAF, PAFO, and DAFEO to support small-holder rubber production. More importantly, the GOL and MAF as part of its rubber strategy ought to develop its own research and extension capacity in narrowly defined areas so that it can insure that rubber systems in Lao reflect social, economic and environmental priorities. See section 3.3 for recommendations.

- *Promotion of and support to smallholder rubber groups*

Numerous presentations emphasized the importance of working through rubber farmer groups or associations. Smallholder rubber groups should be established and promoted by the government and self-initiated local rubber production groups should be encouraged in order to:

- Help in rubber establishment
- Tapping, processing and storage
- Negotiating latex prices with middlemen and investors

- *Financing and credit facilities need to be established at the outset of any rubber development program*

Strengthening financial and credit institutions will offer the GOL and Lao farmers a greater range of flexibility in choosing rubber systems and practices.

3.2 Land use planning

Presentations showed that rubber planting booms create regional and landscape level changes. In that sense, rubber should not be classified or considered as a forest substitute (unless of course one considers rubber agroforest systems). Land use planning for rubber is an absolute necessity because:

- Agronomically, it helps to select areas where rubber can achieve maximum productivity.
- Economically, it helps farmers maximize profit and minimize costs. Other economic factors such as road/market access also need to be considered.
- It also reduces encroachment on forest zones, mitigates negative impacts on watershed, and validates land use plans as a tool for making natural resource management decisions.

Recommendation 4. Clear and simple guidelines for rubber suitability zoning need to be developed

Such guidelines should take into account existing land use plans and should:

- Define prioritized criteria for zoning for use by province and district and implement zoning guidelines based on priorities
- Take into consideration existing land-uses and where it is not appropriate to plant (production/conservation and village forest, ecotourism, other crops, etc) as well as communication and market access.
- Be based on both scientific and local knowledge

Recommendation 5. A Rubber Information System needs to be developed

As made clear in the presentation from Laos, it is extremely difficult to get accurate information on where rubber is being planted (as well as other plantation crops), who is involved and what are the agreed upon arrangements.

A clear and transparent information system needs to be developed to keep track of where and how much rubber is being planted, who is investing (as well as details of contract), etc. This needs to be set up in a central unit and be easily accessible for use in decision-making.

Recommendation 6. Land certificates and tenure rights should be issued to smallholders as an incentive for rubber planting.

Regional experience shows that security of tenure is an important incentive for growing perennial crops and adopting sustainable practices. Without registered certificates, farmers will find it hard to obtain credit and they will be discouraged from making long-term decisions, both of which are needed for rubber planting.

3.3 Rubber based farming systems and extension/research support

Recommendation 7. A range of options, particularly agroforestry systems, for planting rubber should be considered by small-holders and those providing research and extension support

Rubber agroforest systems can lower costs and labor input, which are the two biggest hurdles for Lao smallholders wishing to incorporate rubber into their farm systems. There are already a number of systems that have been tested and established throughout the region and these should be studied and adapted. The process of identifying and screening such systems should be rigorous, adaptive, and collaborative (at all levels from farmer to NAFRI to ICRAF or CIRAD etc.).

Recommendation 8. For poor farmers, mixed farming systems should be encouraged and such systems will require policy incentives and rewards for both smallholder and private investors.

Given the inevitable price fluctuations in the global market, one of the dominant messages was that farmers “should not put all their eggs in one basket” vis a vis rubber. This is to ensure food security, spread risk from boom-bust cycles, and mitigate environmental problems (soil erosion, water pollution, etc). Since most Lao farmers traditionally have diverse farming systems, rubber agroforestry systems might fit quite well into current Lao farming systems starting the transition from traditional swidden systems. Policy incentives and rewards for farmers (and investors) are vital to encourage a diversity of systems.

Recommendation 9. A clear priority should be given to developing adaptive research – extension programme for smallholder rubber development.

Such an adaptive research – extension programme will include:

- Establishing dedicated rubber units/centers within NAFRI/NAFES and necessary human resources and facilities to ensure good support to smallholders.
- Establishing sub-stations in selected areas of the country based on the following criteria: 1) represent different geographical and agro-ecological conditions in the country 2) easily accessible and have adequate communication facilities to network with regional networks and organizations.
- Focusing initial research on northern Laos due to the widespread interest in smallholder rubber.
- Collaborating with regional and international organizations to increase knowledge about rubber and adaptive technologies (CIRAD, RRIT, RRIV, ORRAF, RRIC, ICRAF, etc)
- Incorporating rubber development (technical, social and market) into the curriculum at the Faculty of Forestry at NUOL.

Recommendation 10. There is a need to ensure quality control over planting material

There is a need to develop quality control over planting material being used in Laos. Currently, there is little knowledge or understanding about the type of planting material being used in the country. NAFRI and NAFES should develop the capacity and expertise to certify quality of clones and other inputs necessary. Some options include:

- NAFRI/NAFES could consider some type of certification process for independent nurseries wherein the owner/farmer could be on an approved list distributed to all districts in a province.
- The Government could also consider using a variant of the nucleus estate model whereby some investors are asked to establish budwood orchards for superior clonal stock and possibly a small area for demonstration plots or clonal adaptation trials.
- To support access to superior clonal selections for smallholder production, central budwood gardens might be appropriate as reference gardens and to provide certified planting materials for local private certified nurseries. In the short-term it is not foreseeable that a GOL nursery would be capable of functioning as a distribution site for large amounts of clonal material. This role should be left to private nurseries certified by GOL rubber experts (see above).

4. Entry points for development of the rubber sector in Laos

Developing a viable and organized rubber sector in Laos is a long-term process. However, participants in the workshop identified a number of “entry points” which could be followed up over the next 12-15 months to begin developing a coherent rubber sector.

	Issue or Concern	Action point for recommendations	Responsible Organization(s)	Time frame
Policy and Institutional support	There is presently no responsible body for overseeing rubber development in Laos or strategy guiding the sector	1. Establish a multi-disciplinary/agency working group and dedicated unit to develop a rubber strategy and oversee the implementation of the other actions on this list.	Comprised of MAF (NAFRI, NAFES, DoF), CPI, new Ministry of Environment, key provinces, Ministry of Justice, etc	By July 2006
		1.1 Conduct study tours (both for higher level decision-makers as well as for technicians) to rubber producing countries in ASEAN to learn about developing such a strategy and how other countries have organized their rubber sector.		By Sept. 2006
		1.2 Apply for membership to regional rubber associations (ANRPC, IRRDB, IRSG, ASEAN, etc).		By Sept. 2006
		<i>Initial support to this group should be provided by 1) the workshop organizing committee (NAFRI, NAFES, NUOL, GTZ) and 2) the donor working groups on agribusiness and forestry</i>		Start in June 06
Provincial and district officials negotiating contracts do not have clear guidelines for formulating or negotiating contracts.	2. Prepare draft standards for contracts with agribusiness investors and train provincial and district officials. This should include an economic analysis of contracts as well as cost-benefits to avoid/reduce unfavorable deals	GTZ in consultation with working group and Ministry of Finance	By October 2006	
A number of issues and areas of development need to be clarified in order to develop such a strategy	3. The working group should commission a number of studies, including, but not limited to: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reviewing the situation of rubber planting in Laos ▪ Developing a research-extension support programme for the rubber sector ▪ Drawing lessons on the impact of industrial tree plantations (environmental, social and economic factors) ▪ Consolidating lessons learned regarding provision of credit ▪ Preparing guidelines on formation and management of smallholder rubber groups and associations 	Working group in collaboration with all different stakeholders	Begin by August 2006	
Land use planning	Clear and simple guidelines for rubber suitability zoning need to be developed	4. Prepare guidelines on zoning of rubber production: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Review and revise current suitability guidelines ▪ Use existing land use data from village LUP/LA in the process of rubber suitability zoning ▪ Test methodology and prepare district maps for selected provinces ▪ Train provincial & district staff in rubber suitability zoning ▪ Organize workshop to share experiences and lessons 	NAFRI (LSUAFRP), in collaboration with NAFES	Implement by end of 2006

	Issue or Concern	Action point for recommendations	Responsible Organization(s)	Time frame
	There is currently a lack of information on where rubber is being planted, by whom and different stipulations in contracts.	<p>5. Develop a national database on where rubber is planted:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Define what the database should contain ▪ Develop database and gather data from provinces ▪ Disseminate to different stakeholders <p>This needs to be set up centrally and be easily accessible for use in decision-making. It could also be linked to other commercial crops.</p>	Lao Plantation Authority/FS2020 Secretariat with CPI, NAFRI, NAFES and provincial officials	Begin development in September 2006
	Smallholders need tenurial security to plant rubber	6. Test out in different areas the feasibility of issuing registered land certificates to reward farmers for planting rubber and other perennial cash crops.	GTZ/RMDA and Land Titling Programme	Over next year
Rubber based farming systems and local research-extension support	A number of mixed based rubber farming systems have already been tested in the region and there is no need to "recreate the wheel"	<p>7 & 8. Develop research on rubber based mixed farming systems (rubber based agroforests)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Screen and identify alternative rubber farming systems in collaboration with regional organizations who have experience in developing rubber ▪ Prioritize systems which can support poor smallholders on marginal lands ▪ Determine locations and plan for adaptive on-farm research 	NAFRI and NAFES in collaboration with regional partners (ICRAF, CIRAD, etc)	Screen and identify to trial by 2007 planting season
	An adaptive research – extension programme for smallholder rubber needs to developed with special attention to rubber-based agroforestry systems to minimize risk and diversify farming systems.	<p>9. Establish dedicated units within NAFRI and NAFES to work on rubber research and development</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Substations should be established based on geographical considerations and access to communication ▪ A network of rubber specialists identified and their capacity developed to carry out rubber research and extension ▪ Develop partnerships with regional and national organizations (CIRAD, ICRAF, RRIT, RRIV, ORRAF, RRIC) 	NAFRI (FRC) NAFES (at central level and in key provinces through PAFECs)	September 06
	There are no quality controls on existing planting material or centralized gardens for maintaining bud supply	<p>10. Establish a national bud-wood garden as starting point for both adaptive research and a network of nurseries. In the short term identify clones in existing plantations and train staff and private nursery owners on quality issues.</p> <p>In the long-term two options could be considered:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Securing donor funds to develop central bud gardens in three priority provinces of Laos (north, central, south) ▪ Working with investors to develop nucleus-estate models for bud orchards to source superior clonal stock, establish a small area for demonstration plots or clonal adaptation trials. 	NAFRI/NAFES and RMDA and provincial authorities	By next year